

Qafəsə salınmış zaman
kəsiyidi "görüş vaxtı"...

ƏDƏBİ SUPERMATİZMƏ AİD NÜMUNƏLƏR

Əli Şirin ŞÜKÜRLÜ

V ŞƏKLİNDƏ UÇUŞ – AZADLIĞIN FƏLSƏFƏSİ

Qadın həbsxanası...
Tikanlı məftilə qonan quş
birdən pırr edib uçuş
məhbus qadınların gözləri qarşısında
və qəfil uçuşun arxasınca yüyürdü baxışlar.

Doğrusu, mən nə məhbus qadınları,
nə də onların baxışlarını gördüm.
Mən həbsxana divarının yanından ötürkən
bir quşun hürküb tikanlı məftildən
aralandığının şahidi oldum və qəfil uçuşun arxasınca
yüyürən baxışlar barədə düşündüm
qeyri-ixtiyari:
elə şeylər var, o qədər aşkar ki, şübhə doğurmaz.
Sonra ayaq saxlayıb,
V şəkilli uçuşları seyr etdim bir qədər: V V V...
hər biri ayrılıqda
bir uçağı xatırladar səmada həm də.

Və
azadlığın əsl fəlsəfəsini anladım:
azadlıq vərdis imiş, demə,
hər yaranmışda olmayan bacarıq –
başqa heç nə.
Məsələn, quşların uçmaq vərdisi kimi.

GÖRÜŞ EHTİMALI

*ideyası: Ehtimal nəzəriyyəsinin
"görüş məsələsi"
və V.Şimborskanın "Vağzal"
şeyri*

Görüşəcəkdilər.
Yeri də məlum idi, vaxtı da:
dənizə yaxın
metro stansiyasının qarşısında,
saat 5:00-dan 6:00-a kimi.

Bir saat ərzində
hər an görüşə bilərdilər.
Tərəfi vahidə bərabər
kvadrat üzrə paylanmışdı
görüş anları.

Qafəsə salınmış zaman kəsiyidi
"görüş vaxtı", çərçivədə şəklidi
təyin olunmuş görüşlərin.

Görüşəcəkdilər təyin olunmuş vaxtda.
Yeri də məlum idi, vaxtı da.
Görüş baş tutmadı,
ya biri gəlmədi, ya da hər ikisi.
Bütün görüşlər ayrılıqdı həm də.
Görüşmədiklər təyin olunmuş vaxtda.
Görüş məkanı böyüdü əslində,
zaman müstəvisi də: tərəflərini

iki şəxs
ömür sərhədləri cızırdı indi.

Ya görüş baş tutacaqdı
bu müstəvidə,
ya da...

Neşə il sonra
təsadüfən üz-üzə gəldilər,
ani ayaq saxlayıb, uzaqlaşdılar:
Əlvida!
Bəlkə, bir də görüşmədilər,
bəlkə də, görüşdülər
təyin olunmuş vaxtdan kənarda.

ƏLVİDA! ƏL-Vİ-DA! Ə-L-V-İ-D-A!
Yaşanan hər an ayrılıqdı əslində.

DƏNİZ VƏ ZAMAN

Deyirlər, varlıqlar var, gözə görünməz, qulağa eşidilməz –
mən də razıyam
və başqa heç bir niyyətim olmadan dayanıb
dəniz sahilində
seyr edirəm gözə görünənləri yaxından
və uzaqdan:
ləpələr ard-arda, nizamla aparır dənizi harasa.
Elə hey aparsa da, dəyişmir məkanı dənizin,
yerində sayır
daimi gedişləriylə. Sanki tələsmir heç hara.
Köksünün genişliyində
astagəllik hikmət paylayır ətrafa.

Zamandı, deyəsən, gözümə görünən,
dənizi durmadan aparın ləpələr şəklində:
spiralvari forması bunu anladar.
Quştək qonublar dənizin səthinə
və dəniz başdan-başa bürünüb zamana.

Var olan nə varsa, zamandı təkçə
- səda gəlir yavaşca dənizin genişliyindən.

Ləpələr dənizin özündü elə ayrı-ayrı görünsələr
də, bu, gözə görünəni,
zaman dənizin üzü – bu da ağımdan keçəni.
Dəniz özünü “öz”ünə ötürürmüş bayaqdan, demə.

Zaman dayanır sahilə.
Sonra sıçrayıb, dəyir sahilə
dayanan adama əvvəlcə, yəni mənə.
Sonra toxunur sahilə var-gəl edən adamlara.
Ordan sıçrayır yol boyu
sürətlə şütüyən avtomobillərə.
Ordan keçir evlərə, ağaclara, otlara, çiçəklərə,
itlərə, pişiklərə, gəlib çatır qırmızı şala bürünmüş
cənazəyə.

Dayanır təngnəfəs. Yox olur birdən.
“Götürün day, ömrü bura qədərmiş,
nə gələr əlimizdən” –
dillənir pirani qoca başı aşağı, nədənsə utanır
sanki.
Əyilir cənazəyə söykənmiş çiyinlər – dünyanın
ən təmännəsiz yaxşılığı
üst-üstə yığılıb cənazədə gizlənən
zamanın ağırlığından.

Sən, ey, sənirləyəm, eşidirsən, sən, bəli, sən,
mənə oxşayan,
zaman qonub üstünə, o qədər qonub,
başdan-ayağa zamansız məntək –
zamanüzlü dəniz ustufca sirr gəlir
dəniz qırağında baxışları uzaqlarda
yox olan adama –
yəni mənə, yəni sənə, yəni ona, yəni hamıya –
baxışların bitdiyi sərhəddən o tayda uzaqlar var
hələ də,
məkan deyərlər adına,
cənazədən o yana zaman,
dalğavari nəhayətsiz gediş-gəlişləriylə.